

**САПАНЫ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІН
ЖОҒАРЫ МУЗЫКАЛЫҚ ӨНЕР ЖҮЙЕСІ САЛАСЫНДА
ЖЕТІЛДІРУ ЖӨНІНДЕГІ
ҰСЫНЫСТАР МЕН ҰСЫНЫЛЫМДАР**

1. Жоғары музыкалық білім беру жүйесінің жағдайы бойынша

1. Оқу жоспарларын жаңғырту: кросс-жанрлық тәжірибелерді, кәсіпкерлік және цифрлық дағдыларды енгізу.
2. Педагогтарды даярлауды дамыту — заманауи әдістеме бойынша біліктілікті арттыру курстары (вокал, сахналық шеберлік, арнайы пәндерді оқыту әдістемесі, педагогикалық репертуарды кеңейту, 20–21 ғасыр композиторларының шығармаларын орындау, заманауи композициялық техникаларды меңгеру және т.б.).
3. Аймақтарды қолдау бағдарламаларын әзірлеу: қашықтықтан мастер-класстар, көшпелі мектептер, аспаптарды субсидиялау.
4. Инклюзивті тәжірибелерді енгізу және ООБ бар студенттерге арналған бағдарламаларды бейімдеу.
5. Сапа мен беделді арттыру мақсатында халықаралық алмасулар мен бірлескен зерттеулер желісін одан әрі дамыту және ілгерілету.

2. Қолданыстағы бағдарламалардың қоғам мен мәдени индустрияның заманауи сұраныстарына сәйкестігі

Қазіргі музыкалық өнер бағдарламалары қоғам мен мәдени индустрияның заманауи сұраныстарына ішінара сәйкес келеді, бірақ дәстүрлі академиялық дайындыққа басымдық берілген.

Цифрлық технологияларды, пәнаралық байланысты, менеджментті және музыкалық шығармашылықтың өзекті түрлерін кеңінен интеграциялау қажет.

3. Музыкалық білім берудің дамуына кедергі келтіретін тосқауылдар (қаржылық, технологиялық, кадрлық)?

Музыкалық білім берудің қолжетімділігі мен сапасын тежейтін, сондай-ақ оны заманауи жағдайларға бейімдеуге кедергі болатын тосқауылдарды жою қажет:

-қаржылық тосқауылдар;

-технологиялық тосқауылдар (Цифрлық теңсіздік: шағын қалалар мен ауылдарда заманауи ресурстарға қол жеткізу шектеулі. Оқыту әдістемелерінің заманауи үрдістерден (мультимедиа, онлайн-курстар, аралас форматтар) артта қалуы);

-кадрлық тосқауылдар. Оқытушылар құрамының қартайып бара жатуы және жас мамандардың жетіспеушілігі.

4. Жұмыс берушілер мен креативті индустриялардың түлектерге қоятын талаптарының өзгеруі

Музыкалық оқу орындарының түлектеріне қойылатын талаптар технологиялық, әлеуметтік және мәдени үдерістердің ықпалымен өзгеруде.

Негізгі үрдістер:

- әмбебаптық пен пәнаралықтық;
- цифрлық құзыреттілік;
- креативтілік және өзін-өзі ілгерілету қабілеті;
- коллаборациялар, арт-жобалар, мультимедиа-инсталляциялар форматында жұмыс істей білу;
- софт скиллз (жұмсақ дағдылар);
- кросс-мәдени құзыреттілік (әртүрлі аудиториялар мен мәдени контексттерге бейімделе білу қабілеті);
- кәсіпкерлік дағдылар.

Қорытынды: музыкалық ЖОО түлегі тек орындаушы ғана емес, өнер, технология және қоғам арасындағы медиатор бола білуі тиіс.

Міне қазақ тіліне аудармасы:

5. Музыкалық білім беруді дамытудағы халықаралық ынтымақтастық пен академиялық мобильділіктің рөлі

1. Білім беру мүмкіндіктерін кеңейту, әртүрлі мектептерге, стильдерге және музыкалық оқытудың әдістеріне қол жеткізу.
2. Мәдениетаралық құзыреттілікті қалыптастыру.
3. Халықаралық жобаларда жұмыс істеуге/қатысуға мүмкіндік беру, жаңа оқыту әдістерін енгізуге жағдай жасау.
4. Шетелде оқу мен тағылымдамалар арқылы түлектердің бәсекеге қабілеттілігін арттыру.
5. Кәсіби желілерді құру.

Халықаралық ынтымақтастық пен мобильділік музыканттардың жеке тәжірибесін байытып қана қоймай, ұлттық музыкалық білім беру жүйелерін жаңғыртуға ықпал етеді және оларды жаһандық білім беру кеңістігінің бір бөлігіне айналдырады.

6. Оқыту форматтарының жаңа түрлерін енгізу (онлайн-курстар, VR/AR, гибридік шеберханалар)

1. Онлайн-курстар / аралас оқыту (hybrid / flipped classroom / blended learning).
2. Гибридік шеберханалар / зертханалар.
3. VR / AR / XR (кеңейтілген / виртуалды / аралас шындық).
4. Модульдік, микрооқыту.
5. Жобаға бағытталған оқыту.
6. Оқытуды жекелендіру — бейімделген курстар, жеке стильге, деңгейге, қалауларға (жанрлар, құралдар) қарай.
7. Виртуалды концерттік платформалар — өнер көрсету, көру, тәжірибе алмасу үшін, сонымен қатар аралас шындықта да мүмкін.

7. Болашақ музыканттарға қажетті дағдылар мен құзыреттер

1. Өнерлік және креативтік құзыреттер
Импровизация және бейімделгіштік — жаңа форматтарға (VR-концерттер, интерактивті шоулар) тез бейімделу.
2. Технологиялық дағдылар
Цифрлық дыбыс пен акустикалық дизайн — ойындарға, фильмдерге, кеңейтілген шындыққа, медитацияларға, тіпті медицинаға арналған музыка жасау.
3. Әлеуметтік және коммуникациялық құзыреттер.
4. Кәсіпкерлік дағдылар.
5. Эмоционалды интеллект — музыка арқылы машиналар жеткізе алмайтын мән-мағынаны жеткізе білу.
Ойлау икемділігі және lifelong learning қағидатына дайындық — бүкіл өмір бойы жаңа білімді меңгеру.
Технологиялармен өзара әрекеттесу этикасы — ЖИ және цифрлық платформалармен саналы түрде жұмыс істей білу.

Қорытындысында, болашақ музыкант тек орындаушы немесе композитор ғана емес, өнерді, технологияны және қоғамды біріктіре алатын, бірегей дыбыстық экожүйелерді жасай білетін тұлға болады.

8. Қауіптер мен тәуекелдер мүмкін (дәстүрдің жоғалуы, коммерцияландыру, технологиялық тәуелділік)?

Мәдени тәуекелдер

Экономикалық және әлеуметтік тәуекелдер

Этикалық және әлеуметтік сын-қатерлер

Экологиялық тәуекелдер: музыканы өңдеу мен сақтауға қажет алып есептеу қуаттары тұрақты даму мәселелерін туындатуы мүмкін.

Қорытындылай келгенде, басты қауіптер – мәдени бірегейліктің жоғалуы, толық коммерцияландыру және технологиялық тәуелділік болады. Ал музыканттар үшін негізгі сын-қатер – цифрлық әлемде шығармашылық дербестікті және «тірі» өнердің құндылығын сақтау.

9. Дамудың жаңа мүмкіндіктері (жаңа мамандықтар, өнер мен технологияның интеграциясы, жаһандық желілер)?

• Жаңа мамандықтар мен рөлдер

-Музыкант-киберперформер

-VR/AR-орындаушы

-Музыкалық деректер кураторы

-Виртуалды әлемдерге арналған аудиодизайнер — метаверстерге, ойындарға, цифрлық кеңістіктерге «дыбыстық экожүйелер» жасау

-Музыкалық терапевт-нейронавт

Өнер мен технологияның интеграциясы

Жаһандық желілер және жаңа өзара әрекеттесу формалары

Гибридті гастрольдер: бір мезетте бірнеше елде тірі концерттер мен «голографиялық турларды» үйлестіру

Жаһандық музыкалық бірегейлік: мәдениеттер тоғысынан пайда болатын жаңа жанрларды қалыптастыру, оларды желілік қауымдастықтардың қолдауы Қорытындылай келгенде, 20 жылдан кейін музыкант-орындаушы тек «аспапта ойнаушы» ғана емес, сонымен қатар мультимодальды шындықтардың жасаушысы, адам мен технология арасындағы дәнекер, жаһандық желілік әртіс болуы мүмкін.

10. Музыкалық білім берудің сапасын және оның халықаралық бәсекеге қабілеттілігін қалай арттыруға болады?

1. Білім беру мазмұнын жетілдіру
Оқу жоспарларын әлемдік үрдістерді ескере отырып жаңарту (заманауи жанрлар, цифрлық музыка, продюсерлік).
2. Педагогтардың деңгейін көтеру
3. Инфрақұрылым мен технологияларды дамыту
4. Халықаралық ынтымақтастық
5. Тәжірибеге бағытталған оқыту
6. Дарынды жастарды қолдау
7. Ұлттық музыкалық мәдениетті ілгерілету
8. Шынайы ұлттық музыканы дамыту және оны әлемдік мәдени кеңістікке енгізу
9. Ұлттық дәстүрлерді заманауи формалармен ұштастыратын бірлескен жобалар

Бәсекеге қабілеттілік дәстүр мен инновацияның үйлесімінен қамтамасыз етіледі: мықты академиялық база + цифрлық технологиялар + халықаралық серіктестік + ұлттық бірегейлік.

11. Қандай реформалар мен бастамаларды басымдықпен дамыту қажет?

1. Оқыту мазмұны мен әдістерін жаңарту
2. Оқытушыларды қолдау және кадрлық өсім
3. Қолжетімділік және инклюзия
4. Креативті индустриямен байланыс
5. Зерттеу және талдау базасын дамыту
6. Цифрлық экожүйе

3 негізгі бағыт:

1. Мазмұнды жаңарту (классикалықтан жанрлар мен технологиялардың әртүрлілігіне дейін).
2. Педагогтардың біліктілігін арттыру және жас мамандарды тарту.
3. Музыкалық білім берудің әртүрлі халық топтарына қолжетімділігі мен инклюзиясы.

12. Мемлекет, білім беру ұйымдары, шығармашылық қауымдастықтар және индустрия арасындағы бірлескен жұмыс:

1. Диалог алаңы. Мәдениет/білім беру министрлігі жанындағы кеңес немесе жұмыс тобы

2. Үнемі өтетін форумдар мен конференциялар, онда трендтер, сын-қатерлер және бірлескен жобалар талқыланады
3. Білім беру бағдарламаларын бірлесіп жобалау
4. Тәжірибеге бағытталған бастамаларды қолдау
5. Коммуникация және медиақолдау